

Pariisi 23.1.2014

Professori Zhang Xinsheng (张新生)

Luetunymmärtämisen opettamisesta alkeiskiinan kursseilla

Alkeiskiinan kurssin määritelmästä

Professori Zhang hahmottaa kiinan kielen alkeiskurssiksi (初级汉语) kurssin, jonka oppimistavoitteena ovat **eurooppalaisen viitekehyksen taitotasot A1–A2**. Alkeiskurssin merkkimäärä voisi olla esimerkiksi LV3-listan¹ mukaisesti **405 merkkiä, joista 255 merkkiä on aktiivisessa käytössä**. Toisaalta professori Zhang huomauttaa, että EBCL:n² mukaan alkeiskurssiin voi katsoa kuuluvan myös noin 630 merkkiä ja noin 940 sanaa.

Tasolla A1 luetunymmärtämisen opiskelu painottuu professori Zhangin mukaan merkkien ja sanojen opetteluun. Tätä voidaan pitää kiinan luetunymmärtämisen ensitasona. Vasta kiinan luetunymmärtämisen toisella tasolla, tasolla A2, aloitetaan lauserakenteisiin ja kappaleiden mittaisiin teksteihin tutustuminen. Silti tälläkin tasolla täytyy edelleen vahvistaa merkkien ja sanojen tunnistamista.

Kiinan luetunymmärtämisen osa-alueita ja painopistealueita/pullonkauloja

Alkeiskurssin luetunymmärtäminen sisältää seuraavanlaisia **osa-alueita**:

- merkkien tunnistaminen,
- sanojen tunnistaminen,
- lauserakenteiden tunnistaminen,
- kappaleiden muodostumisen hahmottaminen,
- opiskelijan motivaation ja kulttuurien välisen eron huomioiminen.

Professori Zhang muistuttaa, että luetunymmärtämisen opettamisen painopistealueina (tai pullonkauloina) voi nähdä **sanaston** oppimisen lisäksi myös muun muassa **kieliopin** ja **kulttuuritietouden**. Pohdittavaksi jää, millä painostuksella kutakin osa-aluetta opetetaan. Kun kiinaa opetetaan eurooppalaisia kieliä puhuville, **pienten kieliopillisten sanojen** käyttö tuottaa ainakin ongelmia. **Sanajärjestyskin** voi olla joillekin oppilaille ongelmallinen.

Joitakin vinkkejä lukemisen opettamiseen

Uuden sanaston opettamiseen professori Zhang vinkkaa muun muassa Suomen yhdyssanoista tutun perusosan hyödyntämistä. Tutun perusosan eteen voi liittää uusia määriteosia ja kartuttaa

¹ LV-merkkilistat ovat ranskalaisten käyttämiä kiinan kirjoitusmerkkien tavoitelistoja, joihin voi tutustua paremmin Ranskan kiinanopettajien yhdistyksen internet-sivuilla osoitteessa <http://afpc.asso.fr/>.

² EBCL on lyhenne the European Benchmarking Chinese Language -projektin nimen lyhenne. Lisää tietoa projektista voi lukea osoitteesta <http://ebcl.eu.com/>.

näin tutun elementin kautta sanastoa: Jos merkki 天 *tiān* eli 'päivä, taivas' ja sana 今天 *jīntiān* 'tänään' ovat tuttuja, niin sanasto laajenee luontevasti myös sanoihin 明天 *míngtiān* 'huomina' ja 昨天 *zuótiān* 'eillinen', kun vain määriteosana toimivat merkit opetellaan.

Samaa **laajentamistekniikkaa**, jota voi käyttää kaksimerkkisissä sanoissa, voi professori Zhangin mukaan hyödyntää myös lauserakenteiden opiskelussa. Tällaisessa harjoituksessa tietyn lauserakenteen eri jäsenten paikat tulevat tutuiksi:

我喝咖啡。	Minä juon kahvia.
我早上喝咖啡。	Minä aamulla juon kahvia.
我喜欢早上喝咖啡。	Minä tykkään aamulla juoda kahvia.
我喜欢早上在咖啡厅喝咖啡。	Minä tykkään aamulla kahvilassa juoda kahvia.

Lauserakenteisiin tutustuminen saa alkeiskurssilla tapahtua **puhekielen (kuuntelemisen ja puhumisen) kautta** – vaikka lukemaan totuttamistakin on hyvä harjoituttaa.

Professori Zhang pyytää opettajia myös selittämään kiinan opettamisen yhteydessä niin sanottua **kielen isompaa logiikkaa** ensin: usein kiinan kielessä edetään isoista yksiköistä pienempiin tai lauseen sanojen järjestys kuvastaa toimintajärjestystä. Esimerkiksi lauseen "我晚上在中国城的一个小餐馆吃了一顿饭" eli 'Söin eilen illalla aterian kiinalaiskaupungin pienessä ravintolassa' voi selittää molemmilla edellä mainituilla logiikoilla.

Rakenteiden ja sanojen käytön selittämistä professori Zhang pitää hyvin tärkeänä: Oppilaan pitää saada ymmärtää, miksi sanajärjestys on tietynlainen tai miksi tiettyä sanaa käytetään tietyllä tavalla. Kun kärsivällisesti ja systemaattisesti opetamme oppilaille kiinan rakenteita ja ajattelutapaa, he oppivat kieliopillisesti oikeanlaista kiinaa.

Hyvä luetunymmärtämisen opetusmateriaali

Professori Zhang pahoittelee, että hyvää alkeistasoille sopivaa luetunymmärtämisen materiaalia on vain vähän, joten opettaja joutuu todennäköisesti räätälöimään omalle opetusryhmälleen omaa materiaaliaan. Hyvä materiaali

- innostaa, koska se on oppilaita kiinnostavaa,
- on ajankohtaista,
- on suhteellisen helppoa (uusia sanoja < 5 %),
- etenee systemaattisesti ja opettaa myös lukemisstrategioita,
- sisältää myös tehtäviä ja arviointimateriaalia.